

ชีวิตของครูเป็นชีวิตที่ดี เป็นชีวิตของคนมีบุญ ที่ได้เกิดมาเป็นครู และรักชีวิตครู ทুমเทให้แก่งานครูเพื่อศิษย์ ขอเติมส่วนที่ไม่ได้พูด ว่า คำพูดนี้ของผมเป็นจริงต่อคนที่รักและเห็นคุณค่าของการเป็นครูเท่านั้น สำหรับคนที่ไม่รัก ไม่เห็นคุณค่าอย่างแท้จริง ก็จะไม่ได้รับพรจากการเป็นครู ครูเพื่อศิษย์/ครูสอนดี ไม่ควรไปยึดยึดความเชื่อนี้แก่เขา อย่าไปคิดว่าเขาเป็นครูไม่ดีหรือคนไม่ดี คนเราย่อมคิดต่างกันได้

ชีวิตที่พอเพียง : 1425. ครูนอกกรอบกับห้องเรียนนอกแบบ

วันที่ ๑๐ ต.ค. ๕๔ สสค. จัดประชุมเปิดตัวหนังสือ [ครูนอกกรอบกับห้องเรียนนอกแบบ](#) : สรรพวิธีและสารพัดลูกบ้าในห้อง ๕๖ ที่แปลมาจากหนังสือ [Teach Like Your Hair's on Fire : The Methods and Madness Inside Room 56](#)

เขียนโดย Rafe Esquith ซึ่งเป็นหนังสือที่ผมคลั่งไคล้ และนำไปสู่คำว่า “

[ครูเพื่อศิษย์](#)

” ที่ใช้กันแพร่หลาย เกิดขบวนการครูเพื่อศิษย์ หรือ

[ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ เพื่อปฏิรูปการศึกษาไทย](#)

ขับเคลื่อนโดยมูลนิธิสคคส สร้างความปิติยินดีให้แก่ผมเป็นอันมาก และเมื่อ สสค. จัดให้มีการแปลหนังสือเล่มนี้ ผมได้รับเชิญให้เขียนคำนิยม อ่านได้ [ที่นี่](#)

สำหรับผม ผมมองว่าหนังสือ [Teach Like Your Hair's on Fire : The Methods and Madness Inside Room 56](#) ได้จุดชนวนของขบวนการ All for Education ขึ้นในสังคมไทย เพื่อช่วยกันคนละไม้คนละมือ ในการกอบกู้คุณภาพการศึกษาไทย ให้เป็นหัวรถจักรขับเคลื่อนสังคมไทยสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ เท่ากับเป็นการช่วยกันวางรากฐานอนาคตของสังคมไทยผ่านการสร้างคน สร้างสมาชิกของสังคมไทยยุคใหม่

ในการประชุมเปิดตัวหนังสือเมื่อวันที่ ๑๐ ต.ค. ครูเรฟ ได้กรุณาบินมาร่วมเสวนาเรื่อง “ครูนอกกรอบกับห้องเรียนนอกแบบ” และผมได้รับเชิญไปร่วมด้วย โดยทาง สสค. ให้ไปมาดังนี้

ประเด็นอภิปรายสำหรับวิทยากร

- ความประทับใจต่อหนังสือเล่มนี้
- สะท้อนแนวคิดและมุมมองต่อวิธีการเรียนการสอนที่มีลักษณะโดดเด่นของครู Rafe คือ อะไร
- คุณค่าของหนังสือเล่มนี้อยู่ตรงไหน
- การเรียนรู้สำคัญของหนังสือเล่มนี้ต่อระบบการศึกษาและการพัฒนาครูของไทยคืออะไร
- ทักษะที่สำคัญของเด็กไทยในยุคปัจจุบันคืออะไร และครูจะมีส่วนสนับสนุนทักษะเหล่านั้นอย่างไร
- จะแนะนำให้ครูไทยนำประเด็นอะไรไปใช้ เสนอแนะอย่างไร

เป็นการเตรียมการประชุมที่รอบคอบมาก และช่วยให้ผมเตรียมใช้เวลา ๑๕ นาที บอกแก่ผู้มาร่วมเสวนาว่า ห้องเรียนตามในหนังสือเล่มนี้จะไม่ใช่ห้องเรียนนอกแบบอีกต่อไป แต่จะกลายเป็นห้องเรียนมาตรฐาน โรงเรียนใดปรับตัวได้เร็ว นักเรียนก็จะได้เรียนรู้ฝึกฝนตนเองเพื่อยกระดับขีดความสามารถได้เต็มตามศักยภาพของตน

ห้องเรียนตามที่เราในหนังสือเล่มนี้ คือห้องเรียนสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ที่จะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝน [21 st Century Skills](#) ซึ่งหมายความว่าเป็นการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากได้ความรู้เชิงสาระวิชาแล้ว ยังได้ทักษะที่สำคัญยิ่งต่อการเป็นมนุษย์ หรือการดำรงชีพ ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งการเรียนรู้ในรูปแบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันไปไม่ถึง ทำให้การเรียนรู้ในรูปแบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนักเรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับที่ตื้น อยู่เพียงแค่รู้วิชา ครูเน้นสอนวิชา ไม่ได้เน้นสอนคน ที่ต้องสอนแบบไม่สอน คือทำหน้าที่ โค้ช ให้ศิษย์เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเอง ทั้งปฏิบัติการค้นคว้า และปฏิบัติทำงานในการเรียนแบบที่เรียกว่า เรียนโดยทำโครงการ (PBL – Project-Based Learning)

การดิ้นรนขวานขวายค้นคว้าเป็นคุณสมบัติของมนุษย์ เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงสังคมเปลี่ยนมนุษย์เปลี่ยน รูปแบบของห้องเรียนจึงต้องเปลี่ยนไปด้วย และครูที่ไวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ก็จะต้องหาวิธีจัดการห้องเรียนใหม่ ครูเรฟคือท่านหนึ่งที่แสวงหา และประสบความสำเร็จ แล้วท่านก็เอาประสบการณ์ของท่านเขียนหนังสือเผยแพร่จนกลายเป็นหนังสือติดอันดับขายดี เพราะสังคมกำลังต้องการรูปแบบการเรียนรู้ในกรอบใหม่ที่ไม่ใช่แบบเดิมที่ล้าสมัยและไม่ทำให้ Learning Outcomes เป็นไปตามความต้องการของยุคใหม่ ที่เรียกว่า 21st Century Skills

และที่เมืองไทยก็มีหลายโรงเรียนที่ดิ้นรนขวานขวายเพื่อแสวงหานั่น และรวมตัวกันเป็นเครือข่ายโรงเรียนกระแสนางเลือก ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนราษฎร์ เพราะมีอิสระที่จะแสวงหานอกกรอบ หนึ่งในโรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนในต่างจังหวัดที่นักเรียนเป็นลูกชาวบ้านธรรมดา เข้ามาโดยการจับฉลาก คือโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา มีผลงานพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนอกแบบที่คล้ายของครูเรฟมาก และเป็น “นอกแบบ” ในบริบทไทย ตามที่ผมเคยบันทึกไว้ [ที่นี่](#)

บรรยากาศของเวทีเสวนา ดูได้จากเว็บไซต์ ของ สสค. [ที่นี่](#)

ผมกลับมาบ้านนอนหนึ่งคืน นึกได้ว่า ได้บอกแก่ครูสอนดี ๑๕๐ คน ที่ได้รับเชิญมาร่วมงานจากทั่วประเทศว่า ชีวิตของครูเป็นชีวิตที่ดี เป็นชีวิตของคนมีบุญ ที่ได้เกิดมาเป็นครู และรักชีวิตครู พุ่มเทให้แก่นงานครูเพื่อศิษย์ ขอเติมส่วนที่ไม่ได้พูด ว่า คำพูดนี้ของผมเป็นจริงต่อคนที่รักและเห็นคุณค่าของการเป็นครูเท่านั้น สำหรับคนที่ไม่รัก ไม่เห็นคุณค่าอย่างแท้จริง ก็จะไม่ได้รับพรจากการเป็นครู ครูเพื่อศิษย์/ครูสอนดี ไม่ควรไปยึดยึดความเชื่อมั่นแก่เขา อย่าไปคิดว่าเขาเป็นครูไม่ดีหรือคนไม่ดี คนเราย่อมคิดต่างกันได้

วิจารณ์ พานิช

๑๐ ต.ค. ๕๔ ปรับปรุง ๑๑ ต.ค. ๕๔

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)